НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

“**ЗАТВЕРДЖУЮ**”
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
___ Інна САВИЦЬКА
“____”_____20____ р.

“**СХВАЛЕНО**”
на засіданні кафедри журналістики та мовної комунікації
протокол №12від 17 квітня 2025р.
Завідувач кафедри
Світлана ХАРЧЕНКО

”**РОЗГЛЯНУТО** ”

Гарант ОП «Психологія»

Ірина МАРТИНЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»
Спеціальність С4 «Психологія»
Освітня програма «Психологія»
Факультет гуманітарно-педагогічний
Розробник канд. філол. наук доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Степаненко Н.С.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни«Українська мова за професійним спрямуванням»

Дисципліна спрямована на формування та вдосконалення фахового мовлення студентів у межах обраної спеціальності. Вивчаються основи сучасного українського наукового і професійного мовлення, жанри та стилі ділового і академічного письма, мовленнєвий етикет, культура фахового спілкування. Особлива увага приділяється розвитку навичок укладання документів, складання наукових текстів, публічних виступів і ведення професійного діалогу

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	С4 «Психологія»	
Освітня програма	«Психологія»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	**заочна**
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30 год.	*год.*
Практичні, семінарські заняття	30 год.	*год.*
Лабораторні заняття	год.	*год.*
Самостійна робота	30 год.	*год.*
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. **Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**

Мета викладання дисципліни є сформувати професійну лінгвістичну та комунікативну компетенцію студента – фахівця спеціальності «Психологія», що засвідчує високий рівень його професійних знань, комунікативних умінь, ціннісних орієнтацій, загальної гуманітарної культури, інтегральних показників культури мовлення, необхідних для майбутньої професійної діяльності, а також розширити та поглибити загальномовну підготовку студентів; сформувати систему знань з української професійної мови, фахової термінології як основи професійної мови та стилістики службових документів; засвоїти науковий стиль як функційний різновид національної літературної мови в межах обраної галузі знань; сформувати вміння та навички з різних видів професійної мовленнєвої діяльності.

Набуття компетентностей:
інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов

загальні компетентності (ЗК):
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності психолога в різних сферах практики.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК4. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями у тому числі в полікультурному просторі.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення у ситуаціях власної професійної діяльності.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній сфері.

ЗК9. Здатність працювати в команді, уміння організовувати роботу команди

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):
ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності, мати активну громадську позицію та патріотичне ставлення до своєї країни.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. ***Законодавчі та нормативно-стильові основи української мови за професійним спрямуванням. Науковий стиль***													
Тема 1. Українська мова як засіб професійного спілкування. Поняття літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми.	1	6	2	2			2						
Тема 2. Мовне законодавство в Україні. Мовна ситуація в Україні. Функційні стилі сучасної української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки, функції, сфера використання функційних стилів.	2	8	2	2			4						
Тема 3. Новітні правописні норми	3	8	2	2			4						
Тема 4. Науковий стиль, його підстилі. Жанри наукового стилю	4	5	2	2			1						
Тема 5. Мовні засоби наукового стилю. Характеристика наукових текстів. Вторинні наукові тексти	5	7	2	2			3						
Тема 6. Українська термінологія в професійному спілкуванні	6	6	2	2			2						
Разом за модулем 1		40	12	12			16						
Модуль **Офіційно-діловий стиль. Мовні особливості фахового мовлення. Культура усного і писемного професійного мовлення**													
Тема 7. Офіційно-діловий стиль: функція,	7	5	2	2			1						

різновиди, характеристика мовних засобів.													
Тема 8. Ділові папери як як засіб писемної професійної комунікації	8	5	2	2			1						
Тема 9. Особливості мови та вимоги до оформлення документів із кадрово- контрактних питань	9	5	2	2			1						
Тема 10. Характеристика найуживаніших довідково-інформаційних документів.	10	5	2	2			1						
Тема 11. Службовий лист: різновиди, реквізити, вимоги до оформлення.	11	5	2	2			1						
Тема 12. Спілкування як інструмент професійної діяльності	12	5	2	2			1						
Тема 13. Культура усного фахового спілкування	13	5	2	2			1						
Тема 14. Риторика і мистецтво презентації	14	5	2	2			1						
Тема 15. Морфологічні та синтаксичні особливості професійних текстів	15	10	2	2			6						
Разом за модулем		50	18	18			14						
Усього годин		**90**	**30**	**30**			**30**						

3.Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська мова як засіб професійного спілкування.	2
2	Мовне законодавство в Україні. Функційні стилі сучасної української мови та сфера їх застосування.	2
3	Новітні правописні норми	2
4	Науковий стиль, його підстилі. Жанри наукового стилю	2
5	Мовні засоби наукового стилю.	2

6	Українська термінологія в професійному спілкуванні	2
7	Офіційно-діловий стиль: функція, різновиди, характеристика мовних засобів.	2
8	Ділові папери як як засіб писемної професійної комунікації	2
9	Особливості мови та вимоги до оформлення документів із кадрово-контрактних питань	2
10	Характеристика найуживаніших довідково-інформаційних документів.	2
11	Службовий лист: різновиди, реквізити, вимоги до оформлення.	2
12	Спілкування як інструмент професійної діяльності	2
13	Культура усного фахового спілкування	2
14	Риторика і мистецтво презентації	2
15	Морфологічні та синтаксичні особливості професійних текстів	2

4.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська мова як засіб професійного спілкування	2
2	Мовне законодавство в Україні. Мовна ситуація в Україні	2
3	Новітні правописні норми	2
4	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	2
5	Мовні засоби наукового стилю	2
6	Українська термінологія в професійному спілкуванні	2
7	Офіційно-діловий стиль у професійному спілкуванні.	2
8	Ділові папери як як засіб писемної професійної комунікації	2
9	Документація з кадрово-контрактних питань	2
10	Довідково-інформаційні документи	2
11	Етикет службового листування	2
12	Спілкування як інструмент професійної діяльності	2
13	Культура усного фахового спілкування	2
14	Риторика і мистецтво презентації	2
15	Морфологічні та синтаксичні особливості професійних текстів	2

5.Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна мовнокомунікативна компетенція.	2
2	Мовне законодавство в Україні. Мовна ситуація в Україн	4
3	Зміни у правописі 2019 року	4
4	Жанри наукового стилю Основні правила бібліографічного опису джерел.ДСТУ4163;2020. Оформлювання покликань	1
5	Підготовка наукової доповіді. Написання тез доповіді. Рецензія. Відгук.	3
6	Українська термінологія в професійному спілкуванні обраного фаху	2
7	Характеристика мовних засобів офіційно-діловиого стилю	1
8	Класифікація документів. Загальні вимоги до оформлення реквізитів. Бланк документа.	1

9	Особливості мови та вимоги до оформлення з кадрово-контрактних питань (наказ із кадрових питань, резюме, характеристика, особова картка	1
10	Характеристика найуживаніших довідково-інформаційних документів (акт, витяг із протоколу, оголошення)	1
11	Службовий лист: рекомендаційний лист, лист-запрошення, лист-відмова, лист-претензія, супровідний лист, лист-пропозиція, інформаційний лист	1
12	Гендерні аспекти спілкування	1
13	Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування	1
14	Культура сприймання публічного виступу	1
15	Морфологічні особливості офіційно-ділового стилю. Особливості вживання частин мови. Синтаксичні особливості професійних текстів: складні випадки керування. Вимоги до побудови словосполучень. Вживання дієприслівникових зворотів у мові документів.	6

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- співбесіда;
- реферати, есе;
- тестування;
- захист практичних робіт ;
- захист індивідуальних та командних проєктів;
- створення та захист презентацій;
- виступи на наукових заходах;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання*:*

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання.

8.Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1 **Законодавчі та нормативно-стильові основи української мови за професійним спрямуванням. Науковий стиль**		
Практична робота 1. Українська мова як засіб професійного спілкування	ПРН 10,ПРН 13,ПРН.14, ПРН15, ПРН 17.У тому числі знати функції мови як суспільного явища. Розрізняти поняття «загальнонародна мова» - «літературна мова». Вміти послуговуватись нормами сучасної української літературної мови Знати функційні стилі сучасної української мови та сфера їх застосування. Засвоїти основні ознаки та функції функційних стилів. Розуміти взаємодію функціональних стилів у сучасній українській мові. Усвідомити професійну сферу як інтеграцію офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів. Засвоїти історію становлення та розвитку наукового стилю української мови. Знати особливості наукового тексту. Створювати наукові тексти. Уміти оформлювати результати наукової діяльності	**5**
Практична робота 2. Мовне законодавство в Україні. Мовна ситуація в Україні		**5**
Практична робота 3. Новітні правописні норми.		**5**
Практична робота 4. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні		**5**
Практична робота 5. Мовні засоби наукового стилю		**5**
Практична робота 6. Українська термінологія в професійному спілкуванні.		**5**
Самостійна робота		**40**
Модульна контрольна робота 1.		**30**
Всього за модулем 1		**100**
Модуль 2. **Офіційно-діловий стиль. Мовні особливості фахового мовлення. Культура усного і писемного професійного мовлення**		
Практична робота 7. Офіційно-діловий стиль у професійному спілкуванні.	ПРН 10,ПРН 13,ПРН.14, ПРН15, ПРН 17. У тому числі засвоїти особливості офіційно-ділового стилю. Давати визначення поняттям «документ», «реквізит», «формуляр-зразок»,«бланк». Знати загальні вимоги до побудови документів. Вміти класифікувати документи. Знати вимоги до укладання документів із кадрово-контрактних питань, обліковофінансових і довідково-інформаційних документів. Вміти оформлювати резюме, характеристику, рекомендаційний лист, заяву, автобіографію, повідомлення, звіт, службову записку, довідку, протокол. Дотримуватися норм сучасної української літературної мови при оформленні різних видів документів. Знати морфологічні норми сучасної	**5**
Практична робота8 . Ділові папери як як засіб писемної професійної комунікації.		**5**
Практична робота 9. Документація з кадрово-контрактних питань.		**5**
Практична робота10. Довідково-інформаційні докменти.		**5**
Практична робота 11.Етикет службового листування.		**5**
Практична робота12. Спілкування як інструмент професійної діяльності		**5**
Практична робота 13. Культура усного фахового спілкування		**5**
Практична робота14. Риторика і мистецтво презентації		**5**
Практична робота15. Морфологічні та синтаксичні особливості		**5**

професійних текстів	української мови. Засвоїти особливості вживання частин мови у професійному мовленні. Правильно вибирати та записувати граматичну форму слів, числову інформацію, географічні назви у фаховому тексті.	
Самостійна робота		**25**
Модульна контрольна робота 2.		**30**
Всього за модулем 2		**100**
Навчальна робота	**(М1 + М2)/2*0,7 ≤ 70**	
Екзамен/залік	**30**	
Всього за курс	**(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100**	
Курсовий проект/робота (*за наявності*)		**100**

8.2Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3.Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=4659

1.Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для підготовки фахівців ОКР «Бакалавр»зі спеціальності 231 «Соціальна робота»./Уклад. Степаненко Н.С., Київ, 2025.
2.Голоюх Л. В. Г. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібник. Луцьк, 2022. 192 с.
3. Мамич М. В. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник, 3-тє вид., доповнене і перероблене / М. В. Мамич. – Одеса: Фенікс, 2023. – 86 с.
4.Масицька Т. Є. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчально-методичні рекомендації до виконання практичних завдань і самостійної роботи / Волинський національний університет імені Лесі Українки,

факультет філології та журналістики, кафедра української мови. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 36 с.

Рекомендовані джерела інформації

1.Бондаренко А. І. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. Миколи Гоголя, 2021. 102 с.

2.Гарбар, А. І. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібник / А. І. Гарбар, Л. І. Петрович, І. В. Гарбар. – Миколаїв : НУК, 2018. 196 с.

3 .Климова К. Я. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посіб. / К. Я. Климова. Житомир: Поліський нац. ун-т, 2020. – 260 с.

4.Максимець О. М. Українська мова (за професійним спрямуванням): Конспект лекцій. Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2019. 222 с.

5.Мозговий В.І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс. Видання 3є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. – К.: Центр уч бової літератури, 2008. – 592 с.

6.В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник / В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. - 192 с.

17.Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник / Н.М. Савчук. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. – 160 с.

8.Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2020. 322 с.

9.Українська мова за професійним спрямуванням : метод. вказівки / А. М. Кіщенко : Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, Філол. ф-т. Одеса : «ПолиПринт», 2020. – 66 с.

10Українська мова (за професійним спрямуванням): підручник /О. С. Черемська, В. Г. Сухенко. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця,2018. – 436 с.

11. Українська мова за професійним спрямуванням у таблицях і схемах: підручник / Л. Є. Азарова, Л. А. Радомська. – Вінниця: ВНТУ,2022. – 200 с.

15. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.

Додаткова література

1. Караман С. О., Копусь О. А., Тихоша В. І. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : Літера ЛТД, 2013. 544 с.

2. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : КНТ : ЦУЛ, 2012. 296 с.
3. Погиба Л. Г., Грибіниченко Т. О., Голіченко Л. М. Українська мова фахового спрямування : підручн. Київ : Кондор-Видавництво, 2013. 350 с.
4. Культура фахового мовлення : навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги – ХХІ, 2006. 496 с.
5. Ющук І. П. Українська мова: підручн. для студ. філол. спец. Київ : Либідь, 2004. 640 с.

Електронні джерела

1. Велика А. О. Двомовність і мовна політика в Україні (Оглядовий аналіз). *Записки з українського мовознавства*. 2010. Вип. 19. С. 121–129. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/zukm_2010_19_17.
2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19.
3. Масенко Л. Українська мова як фактор національної безпеки. *Мова: класичне – модерне – постмодерне* : зб. наук. праць. Київ, 2016. Вип. 2. URL : http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/11413.
4. www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського
5. www.franko.lviv.ua – сайт Наукової бібліотеки Львівського державного університету ім. І. Франка
6. www.nplu.kiev.ua – сайт Національної парламентської бібліотеки України